

“Dostluk da, saygı da eşitlikte olur.” Duygu Asena

“Parantezleri kaldır hayatından” diyen Duygu Asena susmamayı, anlatmayı seçen güçlü kadınlardan. Google bu sene 73. doğum gününde hazırladığı doodle ile çok ilham veren bir şekilde andı Asena’yı. Duygu Asena kadın-erkek eşitsizliğine karşı duruşu ve kadınların toplumda eşit birer birey olma yolunda verdiği mücadelenin savunucusu rolünü gerek yazıları ve söylemleri gerekse romanlarında yılmadan ifade etmiştir. Anlatmaya çalıştıkları ve yazdıkları daha çok okunması ve anlaşılması dileği ile, ben de kendi kalemimden anlatmak ve anmak istedim doğum gününde Duygu Asena’yı.

Özellikle feminist bir kadının hayatta yalnız kalma pahasına verdiği var oluş mücadelesini anlatan ilk ‘Kadının Adı Yok’ romanında kadınlara her şeyden önce bir birey olarak değerli olduğunu hatırlattığı için bu kitabın önemi bence büyüktür. Romandaki ‘adsızlık’, hem erkek dünyasında kadınların esamesinin okunmamasını simgeler hem de birey olma mücadelesi veren kadının kendi adını kendisinin koyması gerektiğini (meslek, unvan, nüfuz, saygınlık vb.) düşündürür. Feminizmin savunduğu önemli ilkelerden birisi olan “kadınların, erkekler tarafından kendilerine biçilen rolleri benimsememeleri ve özgürce davranmaları” ilkesini romanındaki kahramanı üzerinden idealize eden Asena kendi ifadeleri ile kadınların, seçimlerini kendi istekleri doğrultusunda belirlemeleri gerektiği ve nasıl mutlu oluyorsa öyle yaşamaları fikrini en açık hali ile sunar.

Göçebe yaşam döneminde kadın ve erkeği eşit sayan, yerleşik düzene geçiş sonrası ve Osmanlı’nın ilk dönemlerinde bu geleneğe bağlı kalan Türk’lerde Tanzimat döneminde de kadınlar Batı’dan esinlenerek oluşturulan hukuk çerçevesinde tanımlanmaya, sokağa çıkmaya ve sosyal hayata katılmaya başladılar. Cumhuriyet’in ilanını ve Medeni Kanun’un kabulü ile Türkiye’de benimsenen devlet algısına uygun bir ‘Cumhuriyet Kadını’ imajı yaratılırken, iyi anne ve eş olarak yetiştirilen ‘Osmanlı Kadını’ na karşılık artık ulus devletinin çağdaş kadını inşa edilmekteydi. Ancak ataerkillik kökenli değişim sürecinde devlet feminizminin benimsenmesi, kadınların belli süreçler içinde hukuki haklarını elde etmelerine ve toplumda önemli konumlara sahip olmalarının, ve kağıt üzerindeki eşitlik ilkesine karşın mevcut ekonomik ve kültürel

koşullar nedeni ile kadınlar toplumda birey olarak varolma ve eşitlik mücadelesini sürdürmeye devam etmiştir.

1980'li yıllardan itibaren Türkiye'de feminist kadın hareketleri ile kadınların toplum içindeki konumlarını güçlendirmeye destek veren yazılar ve romanların en değerlileri arasında ülkemizde kadın hareketlerinin öncülerinden olan Duygu Asena'nın eserleri yer almaktadır.

Dostluk da, saygı da eşitlikte olur. Duygu Asena (1987)